

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА

ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.

РІК СЬОМИЙ

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6,
вля Золотих Воріт
Телефон редакції 1458.
Телефон Друкарні 1069.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1912

на рік	на 11 м.	на 10 м.	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1 м.
65.	1.25	1.75	2.25	2.75	3.25	3.75	4.25	4.75	5.25	5.75	6.

Передплата на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 строки: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 р., або по 1 карб. на протязі перш. шести місяців.
Ціна „Ради“ за кордон: на рік 11 р., (27 крон 94 гелери на австрійську валюту); на 1/2 року—5 р. 50 к. на 1/4 року—2 р. 75 к., на 1 м.—1 р. Коли закорд. читачі передплачують газету через почтамі, то платять за газету по ціні встановленій для передплатників в Росії.
Передплата приймається тільки в 1-го числа кожн. місяця.
ЗА ЗМІНУ АДРЕСИ 30 КОП.
(При зміні неодмінно прикладати стару адресу.)

Автори рукописів повинні подати свої привілеї редакції. Редакція може скорочувати і змінити статті більші, статті, до друку негодні, переохочуються в редакції 3 місяці і вилізають авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються. Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.
З ПРИВІДУ надісланих до газети віршів редакція не листується.
Просьба авторів додержуватись правил „Ради“.
УМОВИ ДРУКУВАННЯ СПОВІСТОК:
За рядок петиції попередку тексту, або за його місяць платиться по 20 коп.
За рядок петиції після тексту: за перший раз 20 коп за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз, при умові друкування не менше 3-х рядк.

Приймається передплата на 1912 рік на українськ газету

„РАДА“
РІК ВИДАННЯ СЬОМИЙ.
Газета політична, економічна і літературна. Виходить у Києві щодня окрім понеділків і днів після великих свят. Рада має широку програму, як звичайні великі політичні газети: дає огляди життя політичного, громадського, економічного на Україні, в Росії і за-границею; друкує фельетони, а також статті критичні і твори красного письменства. Рада зостається й надалі неаполітичною газетою. Вона буде, як і досі, обстоювати змагання до поширення прав суспільства й органів громадського самоврядування. Рада звертатиме як найбільшу увагу на справу народньої просвіти шкільної й по-за шкільної, на потреби нашого вчительства та на питання культурно-просвітнього характеру—буде змагатися за найкраще розв'язання цих справ для всього українського народу. Рада вважає, що поліпшення матеріального добробуту людності, економічний розцвіт країни—є основним ґрунтом для зросту національної культури. Визначаючи це, „РАДА“ буде обстоювати кооперативну справу на Україні в усіх її формах: поширення сільсько-господарських товариств, товариств споживчих, продукційних і инш. „РАДА“ буде подавати як найоглядніші звістки, дописи про кооперативну справу взагалі, а на Україні особливо. Рада буде подавати звістки і дописи про життя культурне, економічне і політичне, про зловитки і втраги, яких зазнає український люд за кордоном Росії: в Галичині, на Буковині, в далеких колоніях: в Канаді, в Сполучених Штатах, в Бразилії... Доля та життя наших переселенців в Сибірі, на Кавказі—знайдуть також освітлення на сторінках „Ради“.
ДО СПІВРОБІТНИЦТВА в „РАДИ“ запрошено визначніші літературні і наукові сили.
Рада має ВЛАСНИХ кореспондентів в Державній Думі, в Державній Раді, а також в політичних центрах Європи, в Лондоні, в Парижі, в Римі, у Відні, в Празі, у Львові, в Чернівцях і в усіх визначніших містах України по цій і по той бік кордону.
Ціна „РАДИ“ з приставкою і пересилкою в Росії:

на рік	на 11 м.	на 10 м.	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1 м.
65.	1.25	1.75	2.25	2.75	3.25	3.75	4.25	4.75	5.25	5.75	6.

Передплату на рік можна виплачувати частками в такі строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб. в 3 строки: на 1 янв. 2 карб., на 1 марта 2 карб. і на 1 мая 2 карб., або по 1 карб. що місяця впродовж першого півріччя.
Всім передплатникам, що виплатять ще шість рублів буде вкляно „Словник української мови“
Зібраний редакцією журн. „Київська Старина“, премірований Рос. Акад. Наук. і виданий під редакцією і з доповненнями Б. ГРИНЧЕНКА, в 4-х великих томах. В книгарнях словник цей продається по 8 карб., без пересилки.
Адреса АДРЕСІ—30 коп., артистам і учням всіх шкіл—**БЕЗПЛАТНО**. Адреса редакції і головної контори: у Києві, Велика Підвальна вул., д. 6, біля Золотих Воріт. Телефон 1458.
Передплата на „Раду“ на таких-же самих умовах, що і в конторі, приймається: у Києві: 1) в „Українській Книгарні“, Безаківська 8, 2) в Книгарні „Л.-Н. В.“, В.-Водолазівська 28, і 3) в Книгарні Череповського, Фудуєвська 14) в крамнич „Час“, Театральна п.з. 48; у Варшаві в Гр. Степури; в Одесі в крамничі Литваненка і в україн. книгарні „Діло“, Ковна, 11; в Катеринослав—Книгарня Лозинської, Проспект в Мелетові—Межева, д. 6, Ессена у Х. Залізняка; в Полтаві—Книгарня Марквич, бульвар Котляревського; в Петербурзі—Книгарня Вольф; в Харкові—Українська Книгарня, Рибна 25.
Редактор **В. Яновський**. Видавець **С. Чикаленко**.

Т-во М-ри **Ісаак Шварцман** коло конгр. Д.
Найбільший мануфакт. магаз. Києва.
Після інвентаря, у всіх oddілах од-ложено частину крामу, який про-дається з знижкою од 20% до 50%.

Театр Городського Народного Дому
Група українських артистів М. САДОВСЬКОГО.
Сьогодні, 21-го январа, бенефіє касирів І. З. Пестеряка і М. І. Шаповалого, вистав. буде ком. оп. **Енеїда** на 3 х. по Котляревському, уложив М. Садовський, муз. Лисенка. Ціни звичайні. Завтра, 22-го, дві вистави: ранк. від 10 до 50 коп. ПАН ШТУКАРЕВИЧ АБО ОКАЗІЯ ЯКОЇ НЕ БУВАЛО. У вечері, 8-й раз вес. ком. **СТАРЕ ГНІЗДО І МОЛОДИ ПТАХИ**. У понеділ. 23-го, по цінках від 10 к. до 1 р. 20 коп. **НАЙМИЧКА**. Квитки продаються. Початок о 8 год. веч. Відпов. режис. М. Садовський.
ЗАВТРА ОСТАННІЙ ДЕНЬ
Українська АРТИСТИЧНА Виставка
Городський музей, що-денно, від 10 до 4 г.

Кому „бальзам“, а кому отрута.

17-го січня комісія Державної Ради скінчила обмірковувати законопроект про початкову школу. Центр і праві пораяли виключити з проекта статтю, яка передає догляд за церковними школами в руки міністерської шкільної інспекції і місцевих шкільних рад. Праві зауважили, що не можна дозволити шкільним радам доглядати за церковними школами. Хоч праві й не подали про те, що краще умотивувати своє домагання, проте комісія більшість всіх голосів проти двох постановила виключити відповідну статтю з проекта.
Поступова преса на цей факт не звернула уваги, хоч у свій час, коли це питання обмірковувалося у Думі, багато чорнила було зіпсовано в оборону поширення компетенції шкільних рад і на церковні школи. Зате звернув свою увагу на постанову комісії Держ. Ради скворцовський „Колоколь“. Орган вийшового клерикалізму пише: „Викинувши з законопроекту розділ про поширення компетенції міністерства народньої освіти на церковні школи, комісія Держ. Ради знищила тяжку образу, нанесену Думою, і вилла цілющий бальзам в душевні рани духовенства“.
У цих словах „Колокола“ не все відповідає дійсності (перш за все, ніхто не мав і в думці ображати духовенство), але фраза про „цілющий бальзам“ безперечно заслуговує на увагу. Пригадується, як обурився духовенство після того, як Дума ухвалила свою постанову про передачу церковних шкіл. Сидлякись з'їзди, виносили резолюції, посилались петиції. А тепер виявилось, що це все робило не дурно. В особі правих членів Державної Ради духовенство знайшло добрих оборонців.
На жаль, „цілющий бальзам“ для духовенства буде далеко не „цілющим“ для справи народньої освіти. Не хочеться повторювати загальновідомі істини про вартість церковної шкільної освіти. Досить того, що навіть поміркована над усяку міру третя Дума згодилась з тим, що ця освіта не відповидає своєму призначенню. А тепер виходить, що справа знов має зостатись незміненою, й десятки тисяч селянських дітей, які досі діставали тільки сурогат освіти в церковних школах, діставатимуть його й далі.

Молоде життя.

В Думі правдиве слово вперше задувало про Холмську справу а уст. автора Вудата і великорос Покровського. Посли в чужих губерніях—трудювик і соц.-демократ—перші поклали й освітній Холмське питання так, як воно стоїть справді, як його повинні були покласти і освітити послы в Україні. Чому-ж це так? А де ж були послы з України, як давняцько вони на справу, чи цікавляться нею, чи хоч що небудь зробили, щоб розглянутися в ній, дізнатися, яка справді людноість живе в тій Холмщині, чи не та часом, що послала Іх в Думу обороняти свої права? А що зробило наше українське громадянство, наша молодь, щоб освітити як ослід це питання, дати ґрунтовні і серйозні данні, які-б найбільш неможливим показали, що „статистика“ Євлогів і польського кола лиш пещальное недорозуміння? Дуже і дуже мало. Настільки мало, що тиж самі чужі послы в своїх промовах не могли нічого більш серйозного дати, крім голого зазначення свого погляду. Це тоді, як з боку польського і п.п. Євлогів натворено всякої статистики, всяких „фактів“, насуною еспріє „справжніх голосів землі“, ілюстрації і т. д. Правда, коли-б послы в Україні були справжніми представниками народу, вони могли-б й самі довідатися, поїхати на місце, в Холмщину, на власні очі вивчатися яка саме там людноість і чого вона хоче. Та коли-б... Поки таких послів у нас немає, треба було самим подбати про дослідження цього питаанья. Найаручніше це було зробити нашім студентській молоді. Єсть же у нас товариші а Холмщини—правники, статистики, економісти. Чому-б їм не взятися було за дослідження Холмського питання на місці. Адже-ж такий доклад крім великого значіння для Холмської справи в Думі, має

Городський Театр. Дирекція С. В. БРИКІНА.

Сьогодні, 21-го январа, **Цициковая дама**. Уч.: д-ки Міловідова, Драго-мірська, Леміньська, Тиханова, Перелогіна, Корх, д.д. Долинці, Тарновський, Качеловський, Вязовський, Лепічовський, Дісенко, Конавський, Рибінов. Поч. в 7 1/2 г. в. Зважаючи на зміни виконавців п'ять. Поліки і Германі, дирекція дав право бажаючим, що купили квитки на „Цицикову даму“ з заздалегідь оголош. составом виконавців, вернути квитки до поч. вист. й одержать гроші назад. Завтра, 22-го, дві вистави: ранком по загальн. дост. цін. 1-е, **СЕВИЛЬСКИЙ ЦИРЮЛЬНИК**; 2-е, **БАЛЕТ „ДИВЕРСИМЕНТ“**. Вечер. по звичайн. цін. 7-й раз **ІЗ ЦИРЮЛЬНИКА**. В поє. 23-го, бенефіє О. І. КАМІОНСЬКОГО, в 1-й раз по понову **БАЛЬ МАСКАРНАДА**. В вистор. 24-го, бенефіє І. Г. КНЯЗЬ ІГОРЬ. В середу 25-го, бенефіє касирів голзав. каси М. А. Шерини: 1-е, **ТРУБАДУРЬ**, 2-е, **ЗНАНИ** (3-й акт). Квитки на всі вистави продаються.

В економію на Чернігівщині ПОТРІБНІ
3 пом. бухгалт., знаючи с. г. бухгалт. Платня—60 карб. на місяць, помещання, паливо, огород, право тримати корови. Звертатись в справі посад до д. Лозинського В. І. Київ, Назарівська 7, в. д.; особисто що-дня від 6 до 8 г. д. 0-54-2

НА УВАГУ УКРАЇНЦЯМ!

Страхуйте життя та майно.
Своєюшлю тшановних громадян, що мені довірено портфель Агента від Заяви на застрахування рухомого та нерухомого майна, а також і життя приймаю в власній конторі на Вел.-Житомирській вул. № 88, помеш. 15, з пошаною М. М. ДАНЬКО.
20-55-3

Кожно-венерич. лічебниця
Михайлівська. Порада 50 к. Пр.: 1-14 16, від 7-9 веч. Од 5-7 веч. завідує, 10-2 дн. та 7-9 веч. Од 5-7 веч. завідує, 10-2 дн. та 7-9 веч. Од 5-7 веч. завідує, 10-2 дн. та 7-9 веч. Од 5-7 веч. завідує.

Ювілей „Руської Бесіди“.

(Од власного львівського кореспондента).
Львів, 16 январа.
Вчорашнього дня, 15 январа, найстарше з українських товариств у Галичині—„Руська Бесіда“ у Львові—справляла 50-літній ювілей свого існування.
Заложення „Руської Бесіди“—першого товариства в Галичині з ясным українським напрямом—було протестом молодого покоління проти пауючого тоді в національній ідеології галицько-української інтелігенції мосвофильства, було поворотом до ідей Маркяна Шахевича, скріплених огненним словом музи Тараса Шевченка, якого твори в перше тоді почали доходити в Галичину, будучи ентузіяам для ідей національного відродження.
І в цьому лежить історичне значіння „Руської Бесіди“, що вона була першим організаційним центром свідомого українства в Галичині, що в ній гуртувалися люди, які ставили перші основи під будову нашого національного життя, що тут обмірковувались перші плани національної роботи, що звідси виходили перші апочини до неї. Так в 1864 р. зложила вона український національний театр, який і досі остається під її проводом. В 1868 р. заходами громади, які гуртувалися в „Руській Бесіді“, заложено львівську „Просвіту“. Так само з лона „Руської Бесіди“ вийшов львівський „Боян“. А за приміром Львова почала й провінція закладати в себе по містах та містечках „Руські Бесіди“. А далі почали поставати що-раз нові організаційні центри для національної праці в усіх областях громадського життя.
Зрозуміла річ, що в цьому процесі вхождення національної свідомости в що раз ширші народні маси і повстання що-раз нових інституцій та організацій, щоб відповісти що-раз новим потребам національного розвитку, фактичне значіння „Руської Бесіди“ для нашого національного життя, її участь в ньому не могли бути такі визначні, як в перших початках її існування.
Вона стає звичайним клубом львівської українці, і то—в міру соціальної й політичної диференціяції українського громадянства, клубом старшої інтелігенції старо-народовської закраски. Тепер, з приводу 50-літнього її ювілею, вирінула думка зрештомувати її і зробити справжнім центром товариського життя всієї української інтелігенції у Львові. Та ця ця реформа вдається, покаже будучність.
Одначе теперішня скромна повігія „Руської Бесіди“ не зменшає її історичного значіння. І тому вчорашній ювілейний обхід її сягав далеко поза розміри домашнього свята.
Почався ювілейний обхід богослужінням в церкві унійською духовною семінарію, відправленням овячєниками—членами товариства.
Потім в залі „Народнього дому“ відбувся святочний ювілейний обхід. Розпочав його оркестр кружка музичного Інституту ім. М. Лисенка, потім голова „Руської Бесіди“ Лев Шевчиць сказав привітну промову, в якій подав огляд діяльності товариства, а після наступили привіти. Від львівської „Просвіти“ вітав товариство о. Ш. Леолюбуцький, від „Наукового Товариства ім. Шевченка“ та „Учительської Громади“ д-р У. Раковський, в'ч політичних організацій української національно-демократичної партії о. Ол. Стефанович, від львівського „Бояна“ послы д-р Л. Пегельський, від львівського „Сокола“ І. Боберський, від „Руської Бесіди“ в Сямборі д-р Д. Стахура, від тов-ва „Львівсьа Русь“ І. Пісєцький.
Після виголошення цих привітів відчитано привітні письма і телеграми, які прийшли від „Товариства українських наукових викладів ім. Петра Могили“, „Жіночої Громади“ і т-ва „Дигестор“ у Львові, а також від багатьох товариств в провінції, від редакції „Ради“, від почесного члена товариства Микола Лисенка, від поела Гр. Пегельського й ин. Опісля грав на скрипці д. Пержецький, спі-

І-ша ЗУБНА лікарня.
Прорізна Ю. ПРИ ЛІКАРНІ ХИРУРГ.

ПАРИЖ. Професор парижського університета винайшов спосіб зробити око видючим, коли воно вже вилетіло.

ЛОНДОН. З Вашингтона телеграфують: незабаром в сенаті буде розглядатися білля про еміграцію. Цей білля забороняє в'їзди в Америку китайцям і японцям.

Література, наука, умілість і техніка.

Вийшло 3 ч. «Світлової Зірниці». Зміст: 1) Годові зібрання. 2) Москва (оповідання). 3) Розділ чистого зиску (І. В.). 4) Грядка при хаті (Дм. Воронцов). 5) Товариські справи. 6) Кооперативні курси в Умані. 7) Чутки а світа: а) У нас, б) За границею. 8) Письма в села. 9) Ціна хліба. 10) Відповіді редактора. 11) Від редакції.

Бібліографія.

А. Силенко. Ремісничі справи на Україні. Видавництво «Рілля» № 8. Стр. 16. Ціна 3 коп.

Потреба в популярній книзі, що йшла б на поміч ремісникам на Україні, лаючи потрібні вказівки до заснування кооперативних ремісничих спілок вже давно почувалась.

В названій брошурі автор дає багато цінних порад селям та міським (переважно першим) робітникам. У першій розділі вказує автор на потребу і необхідність розвитку ремісництва на селі задля підняття добробуту селян.

Незрозумілі лиш такі місти: «Край наш перебуває досі цілком хліборобським. Фабрик, заводів зовсім у нас мало.

Вся економічна сила була в руках млявих (?) поміщиків панів, котрі не то що промисловців не суміли розвинути, а й свої предківські лани занехали до краю» (стор. 4)—а трошки нижче протиставляється тим панам нова економічна сила: кооперативна. На наш погляд вилічені латифундні і цукроварні та гірничу промисловість ні в якому разі не можна залічувати до «млявих» економічних сил.

Потім термін «кооперативна сила» в даних разі вжито неадало. Коли автор мав на увазі поширення ідей кооперації серед селянства, то так і треба було сказати, що селяне все більш і більш розуміють вагу спільництва (кооперації) як організаційного чинника. Це місце брошурки трохи неясне.

Невадло так само вясняє шанований автор перехід нашого селянства від натурального господарства до обмінного, але це хіба невелика і не це мав на меті д. Силенко. Автор пояснює цей перехід тим, що селяне «хочуть» мати кращ речі у себе. Не тим, що «хочуть» а тим, що фактично фабричні і мануфактурні виробники дешевше коштують ніж домашні.

Каючи про товариські крамничі, автор, пише що їх тепер стало легко засновувати (стор. 13). Коли юридично, себ то в легкості одержання дозволу на право відкриття—тоді шанований автор має рацію.

Треба тільки зібрати десятків зо два людей, охочих до товариської роботи, умовити з ними, підписати того статута й подати до губернатора з проханням про дозвіл».

Та цього мало. Мало знайти охочих до товариської крамничі: треба, щоб були не тільки охочі, але цілком свідомі кооператори; тоді тільки справа може розвиватися як слід. Бо й справді: скільки у нас було випадків, що селяне гаразд не розуміли мети товариських крамнич і дивились на них як на установи, що дають дивиденди. Власне в тім часто-густо наші селяне бачуть першу мету товариської крамничі і вказати на те, що перед тим, як засновувати тов. крамничу, треба ознайомитися і перекоонатися в користі ідей спільництва, нам здається, дуже слід було.

Проте, не дивлячись на ці хиби, брошурка читається легко і є необхідною для кожного грамотного селянина. Вагаємо їй швидко розійтись! Ціна невелика.

С. Др.

Театр і музика.

Труппа д. Селюка переїхала з м. Златополя до Відол-Церкви, де й почала вистави в Комерційному клубі з 18-го січня. В Златополі т-во поставило 28 спектаклів. Діла були добрі. Труппа складається з 25 душ.

Театр М. К. Садовського. Сьогодні в українському театрі беніфе касирів І. Пастернака і М. Шалковського. Під опера «Енеїда». Спектакль обіцяє бути дуже цікавим. Партию Енея співає новий талановитий артист д. Іваев, Зева—д. Чорноморець, Юнона—д-ка Малиш-Федорель, Дідона—д-ка Петляш, Бахуса—д. Мироненко, Меркурія—д. Паньківський, Марса—д. Захарчук, Аполлона—д. Верховинець та інші.

Театр «Соловцов». Сьогодні ввечере виставляють нові п'єси «Le petit café» і «Красный цветок».

Городський театр. Сьогодні йде «Пікова дама» з участю кращих сил труппи.

ДОНЕСИ

(Од власних кореспондентів). КРОЛЕВЕЦЬ, на Чернігівщині. Луцтарництво. Наше місто—то цілкомито місто ткачів. Сливє у кожній хаті

ви побачите верстаті. Тчуть і жінки і чоловіки, і старі і молоді, і навіть діти і ті а 7 років мають роботу—дівки суцуть. З кожним роком крадтво все більше і більше поширюється по сусідніх селах та по околицьних хуторах нашого міста; воно заміняє собою іншу роботу. Рано адосвіта починається праця ткачів і кінчається тільки пізно вночі, тягнувшись на протязі 14—16 годин в добу і мають вони за ті 14—16 годин праці 20—50 коп. Але і ці 20—50 коп. у їх не певні, не певні ткачі, що автра скупщик не скаже їм, що рупшики та скітерти не йдуть і не збавлять і тієї мізерної цни, що вони одержують. Тяжке безвідрадає становище наших кролевцьких ткачів, особливо зимою, коли в хаті у них страшений холод і для того, щоб працювати, вони мусять наспать у горщик гарячого вугілля і гріється на ньому, а запомоги вони не мають не звідки, навіть і сподіватись не можуть. Правда, колись, років 12 тому, у земства зародилась думка допомогти ткачам і воно заснувало кустарний ткацький склад. Та думка про запомогу так і засталась тільки теплою думкою, а склад допомагає не ткачам, а завідуючому, бо платить йому добрі гроші. Здавалось, справа заснування складу повинна була принести нашим ткачам велику запомогу. Маючи великі капітали, земство могло широко поставити справу. В останні часи, коли наше громадянство, та і громадянство наших націй, зацікавилось українським мастецтвом, земство могло зібрати старі кролевцькі взори рупшиків та настільників, могло скористуватись зраками, що переходяться в музеї Тарновського в Чернігові, альбомами, що видало полтавське земство, або навіть воно могло оповістатися конкурсу на кращі зразки, як це зробило було анюв же такі полтавське земство. Цими засобами наше земство зробило б широкий художній підбір виробів, потім воно могло широко оповістити про діяльність складу, могло брати замовлення на цілком стільні речі, і ткачі наші мали б більше зиску і менше надривались. Та нічого цього земство і не подумало зробити. Раніше справа була під керуванням губерньського земства, що стояло далеко од кролевцького життя, не знало кролевцьких ткачів і їх потреб, до того ще і завідуючий цілком байдуже ставився до українського мастецтва, за його часів художні вироби українські зовсім упали. Коли навіть чернігівське земство, зустрічаючи Царя, захотіло піднести Царюнам по кунтушу і звернулось з за-мовленнями до кролевцького кустарного складу, завідуючий відповів, що виконати роботи зрідбом по шовку не можна. І тільки другі кролевцькі скупщики вказали на чоловіка, що служить у тому ж таки кустарному складі, який і виконав цю роботу. В минулому році склад перейшов під керування повітової управи, і завідуючий в складі уже новий, та справа з того не покращалась. Не знаю, наскільки завідуючий розуміє завдання складу і на скільки поставити широку справу, та одно те, що справа перейшла до управи повітового земства показує уже, що ткачам од цього не покращає, бо повітова управа зовсім не розуміє завдання земства і так низько, як стояв вярз зємська справа, вона ще в кролевцькому повіті ніколи не стояла.

Сумно і боляче дивитись, як гальмуються та руйнуються і сєльсько-гоподарський склад, і агрономична допомога, і навіть народна освіта. Та в глибині душі ховається надія, що нове земське зібрання з новими гласними побачить, до чого упала зємська справа, і доручить керування нею в більш інтелігентні, освіченіші та ідейніші руки. А поки що, кролевцька інтелігенція і крихти не покладая надії на повітову управу і думає сама хоч як-небудь допомогти городським ткачам: вона думає закласти в Кролевці товариство дрібного кредиту, яке має давати гроші під заставу рупшиків та хліба, потім гуртом продавати і зиск повертати власникам товару.

Щастя Воже, добрим замірам. Містечко ВЕЛИКИЙ ТОЙМАК. (Таврія). Позичково-ощадне т-во. Велико-токмацьке позичково-ощадне товариство засновано вже досить давно. Ще року 1876 заснував його тутешній такий священник о. Михайло Тодорцев, розуміючи, видно, яку користь матимуть від нього селяне, коли воно добре розві'ється. З початку, як звичайно, т-во було невелике на членів, бідне на гроші, не мало власної хати і поміж людьми мало хто чув про нього. Але час йшов, справи т-ва кращали, прибувало все більше й більше членів, звнавали люди і тепер вже зробилось воно досить відомим не тільки на все містечко з 30,000 людности, а також й на близьку округу. Року 1901-го т-во збудувало собі власну, цеглову хату, велику, часту, світлу, що вийшла йому тоді 9000 карб., а на теперішні ціни вона коштує певно 14,000 карб. З відомлення за минулий 1911 рік видно, що обсяг діяльності т-ва поширюється на 10 сел, в котрих налічується 6.250 дворів. Членів має т-во 2.900 душ. Позичок за 1911 рік т-во

видало 8000, на суму 400,000 карб. По вкладках т-во платив від 3 проц. до 6 проц.—дає позички під 8 проц. річних. Внески поодиноких спільників бувають досить великі, але найбільший внесок за все існування т-ва це 30,000 карб. На облугування та содержанию т-ва витрачується річно 6000 карб. Загальний оборот т-ва за минулий рік 1,500,000 карб. Вачучи, як добре йдуть справи т-ва, вел.-токмацький відділ авосько-довського банку одкрив кредит до 30,000 карб., а молчанське т-во звязаного кредиту до 20,000 карб. При т-ві є книгозбірня, що коштує 400 карб. Також є читальня, куди передплатується 11 періодичних видань, з котрих 6 по сєльському господарству, 3—торкається дрібного кредиту. На жаль тільки нема в книгозбірні книжок, писаних рідною українською мовою і періодичні видання теж всі російські.

Слід булоб т-ву виписати такий гарний місячник хліборобський, як «Рілля». Дякуючи заходам енергичного бухгалтера Микити Височина т-во в останнє почало вести посередницькі справи, що до продажу сєльсько-госп. машин, чаю, цукру. Від продажу машина т-во мало за рік цього прабутку 4000 карб. Місцевий фабрикант дає машини т-ву з 20 проц. знижкою проти рыночної ціни. З машин т-во бере собі 10 проц. Зєрнова операція, що провадилась ще тільки одиак рік в 1912 році має значно поширитись. Що торкається продажу чаю, цукру, то треба зазначити, що т-во продає їх з такою великою знижкою, ктра не сплась ні місцевим крамарям, ні покущам. Багато крамарів незадоволено цим і диваються, як при такій знизці можна вести торговельну справу. 1-го жовтня 1911 року т-во було святкувало 35-літній ювілей свого існування. З відомлення про розвиток т-ва, що читалось в присутности всіх гостей, головним чинюм сєляя, видно було, як крок за кроком, з невеличкої, ледві помітної установи виростало т-во, набирало сили, і нарешті зробилось таким значним, дужим, кожному потрібним. Мимо волі думається, що не одному з присутніх слухачів запала в голоу думка—яку велику силу мають люди, коли міцно гуртуються коло якогось доброго діла.

Наприкінці треба сказати, що в товариському будинкові є досить велика, гарна зала, де з ініціативи М. Височина мають улаштуватись читання для народу з демонстраціями картин чарівного ліхтаря. Читання мають бути по сєльському господарству та інші. Крім того голова т-ва дав на організацію цер. хора 300 карб., випиоав на 19 карб. українських пісень (переважно М. Лисенка), знайшли доброго регента і вже всі тепер узяляють, як у власній хаті свій хор буде давати концерти і лунатимуть рідні, милі серцю, пісні. Щастя боже!

Листування редакції.

Д-ї І. З. ім'я про яке Ви запитаете, в право-славному календарі є. Жалітьсь архирєви. Катеринислав. Передд. № 115 «Засів»—тижневик. (Київ, Ділова ул., 6) Передплату приймає й книгарня Л.Наука. Вістника. В-Волонімирска, 28). Передплата 3 карб. на рік. «Рідний Край» і при йому «Молода Україна», «Р. К.» виходить 36 номерів на рік, «М. У.»—12 зшитків на рік. Передплата на обидва часописи 4 карб. на рік. «Окрємо» «Р. К.» 3 карб., «М. У.»—2 карб. Адреса Київ. М.-Благовіщенська 101 кв. 4. «Неділя»—тижневик, виходить у Львові, який додаток до газети «Діло» (Ринох, 10). Передд. № 812. 100 карб. на пам'ятник Т. Г. Шевченкові одержано.

Справочний оддія.

Календарні відомости Субота, 21-го яаняря. Свмч. Неофіта, свмч. Агній діви, Максима, мч. Валєріана, Євгенія, Анастасія. Ох. сон. 7 год 34 хв., зах. сон. 4 год. 54 хв. Театр гор. пар. доду. «Енеїда».

Редактор В. Яновський.

Видавець В. Чикалоєко.

ОПОВІСТКИ.

ЛІКАРІ ЛІКАРІ

ПРИТУЛОК ДЛЯ ПОРОДИЛЬ аку- М. І. Дмитрівної-Линчевської Під догляд зєк-спец. Прийм. окєр. вагітн. і породіл. у вську пору. Мар.-Благовіщенська 44

Кабінет ЗУВНОГО дівчаря Дем'яновича-Цигури Голїня, пломбування і вставка штучн. зуб. Прийм. 9—12, 3—6 годин Нєстерівська, 36.

Зуб на лі- Бп. ТЕТЕЛЬБАУМ, Прорива 24. Прийм. лікарі-спец. 9 год. р. до 9 г. в. Пломб. 50 х., прєвр. зуб. без боляк і р. Штучні зуби і р.

КВАТИРІ

Готель «Україна» віддає в найми КІМ-НАТИ по міс. і надобу, недорого Бульв.-Кудр. 34

ДРАЦЯ

Українськє емерит. учитель з Галичини літ 38, неохватий гализе відповільної посади домашнього учителя, при господарстві або конторі. Розумія бухгалтерню, кореспондєнцю торговельну та вкюдїє добре вмови: руську, німецькою і польською. Зго-вошенія: Под. губ., ст. Ободова, І. Вазату, Ободовський зєв'є. 4-48-4

У кого є зєсована швейна чи лиш маш. або грамоф. сповістїє, прийду настрює. Мєх. Корнієнко, Вознесєн. сп. 29, кв. 3. 5-51-5

ГОТОВЛЮ на зв. учителю, І кл. чин. в. одред., за гор. рол. школу, за 4—7 кл. жіноч. гімназії. Для передплатників «Ради» плата пісїя іспиту. Бібїк. бульв., 44, кв. 5. 5-59-1

ВСЯКІ

У ХАРЬКОВІ

передплатувати «РАДУ» на таких-же умовах, як і в конторі газети, можна в «Українській книгарні». Рибна 25. Там-же можна купувати Раду і окре-мими №№-ми.

Р. Гронсбі і С-ни

Завод засновано у 1815 р.

Справжній Англійський чотирьохтактні

НАФТОВІ ДВИГУНИ «ГОРНСБИ-АКРОЙДЪ»

В Росїї є в роботі більш як 5000 моторів. Найекономнша двигателна сила. Зовсім без запаху і шуму. Представники для Київського району ЗАГАЛЬНА ТЕХНІЧНАК-РА Інн.-техн. А. С. РИВЛІН і Л. М. КРАМНИК, Київ, Пушкінська, 2. Телеф. 1395. 0-738-14

Передплата на рік 1911—12.

«РІЛЛЯ» УКРАЇНСЬКИЙ ХЛІБОРОБЬСЬКИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ ЧАСОПИС.

ВИХОДИТЬ У КИЇВІ З ЛИСТОПАДА (НОЯВРЯ) 2 РАЗИ НА МІСЯЦЬ.

В Р. 1910—11 ПЕРЕДПЛАТНИКИ ОДЕРЖУТЬ:

- 24 №№ журналу з малюнками.
8 проб доброго насіння.
1 настїяню таблиць календарь місячник.

ЦІНА:

На рік 2 карб. На 1/2 року 1 карб. Нахадним платїжєм на 20 коп. дорожче. Окреме число коштує 15 коп. Гроші посылати на адресу: Київ, Тургєнєвська, 9. Редакція часопису «РІЛЛЯ».

«Рілля» виходить кожного 1-го і 15-го дня щомісяця книжками до 2 1/2 аркушів.

«Рілля» пише про хліборобство, скотарство, травосїяння, садівництво, городництво, шовківництво, штаківництво, про уярну лувів, пісків та інше.

«Рілля» має великий пастїрський відділ.

«Рілля» звертає увагу на кооперацію і має відділ «Гуртом».

«Рілля» містить багато малюнків.

«Рілля» друкує відомости про врожай і подає ціни на хлїб та торговельні відомости.

«Рілля» дурно дає поради хліборобам.

«Рілля» дурно містить оповістїя передплатників.

«Рілля» заручилась співробітництвом багатьох агрономов та хліборобів і писатимє тільки про те, що потрібно і пікаво знати українському хліборобові.

Редактори: 6. Архипенко, А. Териченко.

Открыта подписка на 1912 годъ на журналы

1) «ЮНАЯ РОССИЯ» («ДЪТСКОЕ ЧТЕНІЕ»).

ежемїсячний ілюстрований журнал для сємьи и школы. Сорєк четвєртый годъ изданія. Журналъ доущєт къ вьпискѣ, по предвєрительной подпискѣ, вѣ учєничєскія библіотєки среднїхъ учєбнїхъ заведєній, вѣ городскія, по положєнію 1872 г., училища и вѣ безплатнїхъ народнїхъ читальнїхъ и библіотєк.

Въ 1912 г. журналъ «Юная Россія» («Дѣтское Чтеніе») дастъ вѣсьмъ подписчикамъ: 12 ежемїсячныхъ книжекъ, вѣ составѣ которыхъ вхождатъ: а) повѣсти, рассказы и сказки; б) стихотворєнія; в) историческєе очерки и биографїи; г) популярно-научнїе статьи; д) снимки съ портретовъ замѣчательныхъ людей, съ картинъ извѣстныхъ художниковъ и пр.

Безплатныя приложєнія: 1. Очєстєвенная война 1812 г. 1. «Воспоминанія сєржанта французской арміи о дѣянадцатомъ годѣ».—Поля Котєла,—въ перєсказѣ Е. Н. Тихомировой. 2. Литєратурно-художєственнєе рассказы, сєсны и картини. 3. Басни и стихотворєнія образцовыхъ русскїхъ писатєлей. II. Левъ Александровичъ Мей. 1. Литєратурно-биографическїй очеркъ, съ приложєніємъ портрєта и избранныхъ стихотворєній Л. А. Мєй, сост. Д. И. Тихомировъ. 2. Историческія сказанія изъ русской жизни: Отчєго перевелась вѣзита на святую Русь. Лѣший. Волжск. Пѣсня про боярина Колодрата. Александръ Нєвскїй. Вѣче во Псковѣ (изъ времени Ивана Грозного). Спавитєль (изъ жизни Алексѣя Михайловича). 3. Библєйскєе рассказы: Самсонъ. Юдєв. Эндорская прорїцательница. Отойдї отъ Мєня, сатана, Остроковїца. Слѣборжєденный.

Подписная цѣна на годъ—4 р. 50 к., безъ перєсылки, 5 руб., съ перєсылкой. За границу—7 руб.

2) «Педагогическій Листокъ»,

журналъ для воспитатєлей и народнїхъ учителей. Сорєк четвєртый годъ изданія. Журналъ виходитъ 8 разъ вѣ годѣ, книжками до 5-ти лїстовъ. Подписная цѣна на годъ—1 р. 75 к., безъ перєсылки, 2 руб., съ перєсылкой. За границу 3 руб.

Подписная цѣна на оба журнала 6 р. на годъ съ перєсылкой, безъ перєсылки 5 р. Адресъ редакціи: Москва, Б. Молчановка, д. № 18. Подписка принимается и во вѣсьхъ извѣстныхъ книжнїхъ магазинахъ. Издавательница Е. Н. Тихомирова. Редакторъ Д. И. Тихомировъ.